

Zahle Ordet i Kommissionen, og jeg skal oplæse, hvordan hans Slutningsbemærkninger lød: „Det, som vel skulde være det vigtigste, nu da vi har disse Ting noget paa Afstand, var jo dog, om det virkelig kunde siges, at der fra de Myndigheders Side, der i disse lange og trange Aar har haft med disse Ting at gøre, var udvist en Virksomhed, der havde vist sig ulykkebringende eller skadelig eller havde givet de paagældende fremmede Myndigheder et Indtryk af, at det stod galt til med vor Neutralitet paa det ene eller det andet Omraade.“ „Hvis jeg — som dog har færdede noget ude i Verden efter Krigen og det ikke i de mest ubetydelige Kredse, har haft Lejlighed til at tale med nogle af Englands og Frankrigs største Statsmænd om disse Spørgsmaal, har talt med den tidligere engelske Militærattaché, den engelske Marineattaché, som jeg var en personlig Ven af, og med de forskellige engelske og franske Gesandter her — hvis jeg af alle disse Samtaler havde faaet det Indtryk, at de Mennesker alligevel havde en Mistanke til, at her i Landet gik det ikke, som det skulde, saa vilde jeg med endnu større Interesse, end jeg nu gør, følge denne Forhandling. Men et saadant Indtryk har jeg aldrig faaet.“ „Jeg tror ikke, at der noget Sted i Verden er et almindeligt Indtryk af, at der ikke her i Landet er drevet en ligelig Neutralitet, under meget vanskelige Forhold. Jeg skal ikke indlade mig paa, om større eller mindre Dele af det danske Folk havde Ententesympatier. Jeg tror for øvrigt, at hverken England eller Frankrig vil benægte, at den danske Nation taget som Helhed havde Ententesympatier. Men man maa huske paa, at netop fordi det var saaledes, kunde det komme til at se ud for dem, der ønskede at se noget saadant, som om de Mennesker, der sad med Ansvaret, og som skulde holde en Balance, handlede i en andens Interesse, medens det, der skete, var simpelt hen nødvendigt for politisk at holde Tungen lige i Munden.“

Det var, hvad Kammerherre Zahle mente, han, som kendte Forholdene ude i Verden. Man skulde tro, at en saadan Meddelelse vilde glæde Venstre og de Konservative, at det vilde være dem en Glæde at vide, at vi efter Krigen stod saa godt anskrevet ude i Verden. Nej, de hadede det tidligere radikale Styre saa energisk, at det generede dem at faa at vide, hvor godt vi stod i Udlandet.

Hvordan Forholdene vilde været blevet, hvis de militære havde faaet Lov til at raade

i en noget højere Grad, fik vi at vide, den Gang den højtærede Forsvarsminister første Gang var Forsvarsminister, ved at Hærens Generaler da erklærede, hvorledes de mente, at Forholdene skulde være, hvis der udbrød Krig i Nærheden af Danmark, og man skulde have hel eller delvis Mobilisering. Hærlædelser skrev til Forsvarsministeren, at man saa maatte kræve, at Landet blev sat i Belejringstilstand, at Militæret fik Ledelsen, ikke blot naar der var Krig i Landet, men ogsaa naar det truede med Krig. Naar der var hel eller delvis Mobilisering, maatte Hæren overtage hele Ordningen, hele Styret. De civile Myndigheder maatte underlægges Generalerne, offentlige Møder maatte man kunne forbyde og indføre Censur overfor Pressen, og alle civile maatte kunne indkaldes for militære Domstole og dømmes dér. Dette burde gennemføres ved kongelig Anordning. Det er Hærlædelserens Syn paa, hvordan det skulde være under disse Forhold. Da der saa blev gjort Indvendinger, da der blev sagt: det gaar ikke; det er i Strid med Grundloven at paabyde Censur og forbyde offentlige Møder — saa svarede man: Saa kan der vedtages en særlig Lov, medens man til at begynde med, som sagt, havde tænkt sig det gennemført ved kongelig Anordning. Saaledes vilde det have set ud, hvis man havde ladet Hærlædelseren raade. Saadan var dens Ønsker.

Alt dette staaer der noget om i Beretningen, og meget mere. Nu forstaaer de ærede Kolleger, hvorfor Beretningen ikke er kommet endnu efter halvandet Aars Forløb. Der blev af Formanden og Sekretæren udarbejdet en Beretning, som Socialdemokraterne sluttede sig til; men Venstre og de Konservative vilde ikke have den og har ikke kunnet naa at blive færdige, saaledes at en Beretning kunde foreligge i Dag. Ærede Medlemmer vil forstaa, at Grunden til Udsættelsen er, at denne Beretning, som man satte saa stor Lid til i 1919, er i den Grad kompromitterende, at man opdagede, at det bedste var at holde den borte saa længe som muligt.

Formanden: Er det ærede Medlem ved Afslutningen af sin Tale?

L. Rasmussen: Nej!

Formanden: Jeg skal da slutte Mødet for i Dag.

Folketingets næste Møde afholdes i Morgen, Tirsdag den 16. Maj, Kl. 1 med følgende Dagsorden: